

JUHA HENRIKSSON

Kirkkonummelainen etnomusikologi, tietokirjailija ja filosofian tohtori Juha Henriksson syntyi vuonna 1963 tutkijaperheeseen Helsingissä. Matematiikka ja fysiikka olivat lahjakkaan Juhan vahvoja alueita, niinpä hän kirjoittautui Tekniseen korkeakouluun, josta valmistui diplomi-insinööriksi vuonna 1990. Tietotekniikkaan erikoistunut nuori mies työskenteli systeemisuunnittelijana kunnes huomasi yhä syvemmin ammattinsa ja oman humanin maailmankuvansa ristiriidan. Hän tajusi, ettei maapallo kestä jatkuvaa talouskasvua. Omaa elämää on hidastettava, luonnonvaroja ei voi kuluttaa; joka vuosi ei tarvita uutta televisiota.

Henriksson oli soittanut klassista klarinettia Helsingin konservatoriossa koko nuoruutensa. Hän kirjoittautui Helsingin yliopistoon musiikkitieteen laitokselle ja löysi heti oman henkisen kotinsa ja ystävänsä sen ilmapiiristä. Hän kiinnostui myös elinikäisenä musiikin harrastajana etnomusikologiasta, etnisistä kulttuureista ja populaarimusiikin kirjosta. Hän oli 1970-luvulla kuunnellut Hurriganesia, Eppu Normaalia ja punkyhtyeitä, kaikkein syvimmän vaikutuksen oli tehnyt The Beatles, jota Juha Henriksson kuuntelee edelleenkin. 1980-luvun lopulla elokuva *Bird* sai hänet kiinnostumaan Charlie Parkerista ja käymään useasti Umo-jazzklubilla. Valmistuttuaan filosofian maisteriksi 1995, hän kirjoitti musiikkitieteen alaan kuuluvan väitöskirjan *Chasing the Bird: Functional Harmony in Charlie Parker's Bebop Themes* (1998). Vastaavanlaista tutkimusta ei Suomessa ollut tehty, ja niinpä Henriksson sai tutustua amerikkalaisiin väitöskirjoihin, jazzjulkaisuihin ja kritiikkeihin. Väitöskirjan valmistumisen jälkeen on Henriksson siirtynyt kuuntelemaan 1960-luvun jazzia, kuten Miles Davisia ja John Coltranea.

Juha Henrikssonista tuli Suomen Jazz & Pop Arkiston arkistonjohtaja vuodesta 1997 lähtien. Arkistojen digitalisointi ja tietotekniikka tulivat hyvin pian uudessa työympäristössä ajankohtaiseksi, joten taakse jäänyt ammatti osoitti myös hyödylliset puolensa. Tieteellisten arkistojen rakentaminen ja pääsy EU-projekteihin mukaan olivat Henrikssonin vahva puoli. Näin hän sai Jukka Haaviston perustaman pienen arkiston heti mukaan ja nousemaan arvostettuun asemaan. Juha Henriksson oli myös Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksen tuntiopettajana vuodesta 1995 lähtien opettamassa jazzin historiaa, suomalaisen populaarimusiikin historiaa, etnomusikologista musiikkianalyysia ja ohjaamassa pro gradujen valmistumista. Tätä työtä hän on pitänyt antoisana tiedon välittämisenä uusille sukupolville. Vuodesta 2006 Henriksson on ollut myös etnomusikologian dosentti Helsingin yliopistossa.

Juha Henriksson halusi popularisoida musiikin tutkimusta isommalle ryhmälle kuin musiikintutkijoiden pienelle joukolle. Näin hän päätti laajentaa tutkimustaan käsittelemään Toivo Kärkeä, suomalaisen iskelmän ja tanssimusiikin monitasoista taitajaa. Hän kuuli Risto Kukkosesta,

joka oli tekemässä Kärjestä gradua. Miehet suunnittelivatkin päällekkäisyyksien välttämiseksi yhdistävänsä kaksi projektia hedelmällisellä tavalla. Toivo Kärjen musiikillinen tyyli (2001) ilmestyi Juha Henrikssonin ja Risto Kukkosen yhteistyönä. Teoksessa kerrotaan Kärjen toiminnasta säveltäjänä, sovittajana, muusikkona ja tuottajana. Lisäksi teoksessa analysoidaan Kärjen kykyä säveltää mieleenpainuvia melodioita, hänen henkilökohtaisia sävellysteknisiä keinojaan ja muita ammattisalaisuuksiaan. Henrikssonille itselleen tämä merkitsi hänen omien sanojensa mukaan kykyä päästä syvemmälle näkemään suomalaisen iskelmän hienouden ja ammattitaidon. Toivo Kärjen musiikillinen tyyli ilmestyi Suomen Jazz & Pop Arkiston kustantamana.

Seuraavana säveltäjämuotokuva ilmestyi nimellä Svengaten, Erik! Erik Lindströmin elämä ja musiikki (Tammi 2005) Juha Henrikssonin sekä säveltäjän itsensä kirjoittamana. Alun perin ruotsinkielinen, Kärkeä seitsemän vuotta nuorempi Lindström muistelee siinä säveltäjän ja muusikon elämäänsä. Tätä seuraa Juha Henrikssonin musiikillinen analyysi hänen säveltäjäntyöstään. Vaikka palkittu tekijämme kirjoitti nyt elävästä taiteilijasta, ei tämä erityisemmin osannut selittää omia sävellyksiään. Henriksson huomasi Kärjen hallitsevan venäläisen ja amerikkalaisen musiikkivaikutteiden ja molli-iskelmän luomisen taidon, Lindströmin säveltävän enemmän duurissa ja olevan amerikkalaistyyllisen musiikin vaikutuksen alainen.

Viimeksi on ilmestynyt Juha Henrikssonin yksinään kirjoittama Toiset meistä. Rauno Lehtinen ja musiikki (Suomen Jazz & Pop Arkisto 2010), jossa hän näkee tämän edesmenneen säveltäjän erittäin monipuolisena, keskieurooppalaisen ja kansainvälisen viihdemusiikin taitajana. Lehtiseen ovat vaikuttaneet hänet omat muusikkovuotensa 1950- ja 60-luvulla ulkomailla Jörgen Petersenin orkesterissa.

Henrikssonilla on ollut apunaan muun muassa Pekka Jalkasen tuntikausien nauhoitukset Rauno Lehtisestä. Tukena ovat myös lähes kymmenen vuotta jatkuneella tietokirjailijan uralla olleet apurahojen myöntäjät. Vuodesta 2008 Juha Henriksson on ollut virkavapaalla kotonaan keskittyäkseen lasten hoitoon ja viimeisen teoksensa Toiset meistä tekoon.

Juha Henriksson katsookin teostensa saaman vastaanoton todistavan, että hän on onnistunut pyrkimyksessään löytää teoksilleen laajempi yleisö. Monikerroksinen lähestymistapa on tarjonnut luettavaa ja tutkittavaa niin muusikoille kuin musiikintekijöille, opettajille, tutkijoille ja harrastelijoille. Mielessä väikkyvät rauhallisella aikataululla seuraavat aiheet.

Maarit Niiniluoto

Kullervo Linnan säätiö